

परिवर्तनाची ११ वर्ष...

हिं दू कालगणनेनुसार वर्षातील या तिसरा महिना म्हणजे ज्येष्ठ. या काळात वैश्वरण्यवाची धग कमी झालेली असली तरी पुरती शमलेली नसते. त्यामुळे ज्येष्ठाच्या प्रथम पर्वत सूर्याची प्रखरता अनुभवायला मिळते. सूर्याच्या या ज्येष्ठेवरूनच या महिन्याला इंजेष्ट होय नावाने ऑळखल जाते. उत्तरेवरबरच या मासाची नाळ जग्जाशी जोडलेली आहे. त्यामुळे या काळात सूर्य आणि वरुणदेवाची उपासना केली जाते. त्रृतूबदलाचा काळ असल्यामुळे या मासामध्ये वातावरणातील बदल प्रकषणे अनुभवायला मिळतो. प्रथम चरणात वातावरणाक्षेत्रबरच शेरीरातील पाण्याचा स्तरही कमी होत असतो. त्यामुळे शेरीरातील पाण्यासह जमिनीतील घट्याचा जलस्तराची नोंद घेण, पर्याप्त प्रमाण टिकवण्याच्या हेतूने काळजी घेण आणि कार्यरत होणं गरजेच ठरत. मात्र पाऊसकाळ सुरु होताच काळजी मिळते आणि जलधारा झेलण्यात सूर्यीकरबरच वृतीती हल्लीन होउन जाते. म्हणूनच हा काळ एक वेगाळीच सुखानुभूती देतो.

नव्या नव्हाळीचे निश्चितच एक महत्व असतं, वेगळं औत्सुक्य असतं. या दूरीने ज्येष्ठ पावसाची नव्हाळी अनुभवायाची संधी देतो. घामाने चिंघ झालेला खाड्या दुपारी अचानक वातावरणात बदल होत असल्याचा अनुभव, त्यानंतर उठलणारा मूदांगं, एक-दोन सर्वीनी न्हाऊमारु, घालताच गोमटेपणाने प्रफुल्त आणि रसभरीत होण्याचा लता-वल्ली, दाढून उरणारा कुंदपणा, रागाचा गंभीर विस्तार संपल्यानंतर खाड्या गायकाने अथवा बादकाने द्रुतागारी आविष्कार सदर करावा त्यासम वेग घेणारं धारानृत्य असे निसर्गाचे सगळे प्रभ्रम ज्येष्ठातच अनुभवायला मिळतात. म्हणूनच हा काळ एक वेगाळी अनुभूती देऊन जातो.

आधी उल्लेख केल्याप्रमाणे या महिन्यात जल आणि सूर्याची उपासना केल्यास चांगले परिणाम मिळतात. त्यामुळे यासंबंधीची व्रतवैकल्यं अंगिकारली जातात.

ज्येष्ठ महिन्यात जल आणि सूर्याची उपासना केल्यास चांगले परिणाम मिळतात असं संगितलं जातं. त्यामुळे या महिन्यात यासंबंधीची व्रतवैकल्यं अंगिकारली जातात. सकाळ-सायंकाळी सूर्यमंत्राचा जप केला जातो. विशेष-बृषत्: रविवारी उपवास केला जातो. या महिन्यातील प्रत्येक मंगळवारी हनुमानाची विशेष पूजा केली जाते. हनुमानाला तुळशीपत्राचा हार अर्पण केला जातो. त्यानंतर नैवेद्य दाखवला जातो. ज्येष्ठ असा गजबजलेला असतो.

ज्येष्ठाचं श्रेष्ठत्व

सकाळ-सायंकाळी सूर्यमंत्राचा जप केला जातो. विशेषत: रविवारी उपवास केला जातो. या महिन्यातील प्रत्येक मंगळवारी हनुमानाची विशेष पूजा केली जाते. हनुमानाला तुळशीपत्राचा हार अर्पण केला जातो. त्यानंतर नैवेद्य दाखवला जातो. या पुरेमुळे कुंडलीतील मंगळासंबंधीच्या समस्या दूर होतात, अशी भविकांची श्रद्धा आहे. ज्येष्ठ महिन्यात

भक्ती विशेष

स्वाती पेशवे

वेगवेगळ्या आधारऱ्यावर लढा याचा लागत आहे. ज्येष्ठ महिना आशा प्रत्येक महिलेला मानवंदा देतो. ज्येष्ठ महिन्याला ऐतिहासिक महत्वाची आहे. इतिहासातल्या शौर्यांची मूर्तीमंत्र प्रतीक असण्याचा महाराणा प्रताप यांची जयंती ज्येष्ठ महिन्यातच येते. सिंहाचा जबडा उठवून त्याचे दात मोजणाऱ्या निधंड्या छातीच्या संभाजीराजांची यजंतीसुद्धा तिथीप्रमाणे ज्येष्ठ

प्रस्थान होते. त्याच्याच दुसऱ्या दिवशी क्षेत्र आळंदी येथून संत ज्ञानशर विष्णुलोकात योग्या उत्तरेने वाट पहत असतात. ते भक्तीभावाने पालखी सोहळ्यात सामील होतात. अशा तेहेने पौराणिक, ऐतिहासिक आणि सामाजिक महत्व लाभलेला ज्येष्ठ अनेक दृष्टीनी परिपूर्ण असतो. म्हणूनच तो ज्येष्ठ असतो.

● ● ●

सकाळ-सायंकाळी सूर्यमंत्राचा जप केला जातो. विशेषत: रविवारी उपवास केला जातो. या महिन्यातील प्रत्येक मंगळवारी हनुमानाची विशेष पूजा केली जाते. हनुमानाला तुळशीपत्राचा हार अर्पण केला जातो. या पुरेमुळे कुंडलीतील मंगळासंबंधीच्या समस्या दूर होतात, अशी भविकांची श्रद्धा आहे. ज्येष्ठ महिन्यात

सिंहांचा आवडता वटपौर्णिमा हा सण येतो. साक्षात यमराजाबोरीबरू बुद्धिकौशल्याने संवाद साधून पातिव्रताच्या बलावर पतीचे प्राण परत आणणारी सावित्री ही आजही प्रत्येक सूचीचा आदर्श आहे. आज प्रत्येक महिला वडाची पूजा करत नसली तरी तिथ्या मनातलं पतीविषयीच्या प्रेम आणि त्याला साथ देण्याची वृत्ती जागेजेमी दिसते. आजही प्रत्येक रुचीच्या रूपात त्याचे तुरांच वृश्चिकालीन सावित्रीचा अंश वावरत आहे. फक्त तिचे संदर्भ बदलले आहेत एवढंच. अनेक ठिकाणी पतीच्या हयातीनंतर त्याची अर्धवर्ष राहिलेली जबदारी पन्ही समर्थपणे पेलते आणि कडू-गोड आठवण्यावर उर्वरित आघुष्य काढते. हा देखील अलीकडच्या कालातील सावित्रीच्या पातिव्रताच्या आदर्श म्हण्यायला होता. कालमानानुसार भावना व्यक्त करण्याचा पद्धती बदलत असतात. पण त्यामारील पतीप्रेम, निश्ची भावना ही पुराणकाळातल्या सावित्रीच्या मनातील भाव-नेसारखीच असते.

शिवाजी महाराजांच्या मातोश्री

राजमाता जिजाऊबाई यांचा स्मृतीदिनसुद्धा

याच महिन्यात येतो. अत्यंत प्रतीकूल

परिस्थितीत शिवाजी महाराजांसारखा

सर्वगुणसंपन्न पराक्रमी राजा घडवणरी

एक कुशल, परिपूर्ण माता म्हणून उभ्या

महाराष्ट्राला जिजाऊबाई आठवण आहे.

त्यांच्या नावाने आदर्श माताना पुरस्कारही

दिले जातात. शिवाजीराजे भोसले यांच्या

घराण्यातल्या या तीन थोर व्यक्तींची आणि

त्यांच्या गुणांची आठवण या मासाच्या

निमित्ताने येते. आदर्श जीवनाला परमेश्वर

मानणारे, सतत सत्याची पूजा करणारे,

प्रतिभावंत साहित्यिक आणि मुरांची ईश्वरी

म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या सानेगुरुजी

यांच्या स्मृतीदिन ज्येष्ठ महिन्यातच येतो.

या पवित्र स्थळी कालीमातोची पूजा होते. पूजा संपन्न

झाल्यानंतर

देवाला नैवेद्य

दाखवण्याची पद्धत आपल्या नेत्रीची

आठवणावर करत असतो. असं असल्यामुळे तो आठवणावरी

महाराजांचा घडवणरी

देवालांची घडवणरी आहेत

पूजा पूर्ण होत

नाही. बेरेचादा हा

नैवेद्य पछांजाचा

असतो. स्नानादी

आन्हिके आटोपूऱ्या

शुद्ध तना-मनाने

रांधलेले पदार्थ

देवापूऱ्य ठेवतात,

ते ग्रहण करण्याचा

आग्रह केला

जातो आणि त्याने

ते ग्रहण केले आहे

असं समजून तो

नैवेद्य प्रसाद स्वरूपात उपस्थितांमध्ये

वाटला जातो. कालीमातेच्या यांच्या

देवालांही नैवेद्य दाखवला जातो. मात्र तो गोडाधोडाचा नसून नूडल्स,

चॉप्सी, शेजवान राईस अस्था भाज्या घालून

तयार होणाऱ्या चायनीज निसर्गात

ज्येष्ठ असतो. असं असल्यामुळे तो

प्रतीकूल दृष्टिक्षमा शिवाजींची आहे.

आग्रहानीज कालीमातोची पूजा होते. त्यांच्या

निश्चित्यात असतो. ती आपल्या

देवालांची घडवणरी

देवालांची घडवणरी आहे.

ज्येष्ठ असतो. असं असल्यामुळे तो

प्रतीकूल दृष्टिक्षमा शिवाजींची

आहे.

रुणुद्धुणु रुणुद्धुणु रे भ्रमरा।
सांडी तू अव्युतु रे भ्रमरा।
चरणकमळक्कु रे भ्रमरा।
भोगी तू निश्चलु रे भ्रमरा।
सुमनसु॒ांयु रे भ्रमरा।
परिमलु विद्वू रे भ्रमरा।
सौभायं सु॒रुकु रे भ्रमरा।
बाप रुख्मादैविवरु रे भ्रमरा

-संत ज्ञानेश्वर

इयत्ता पहिली ते ५ वी साठी हिंदी तृतीय भाषा

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. १४ :

राज्य सरकारच्या वर्तीने इयत्ता पहिली ते पाचवीपर्यंत तृतीय भाषा सूत्र स्वीकारण्यात आले आहे. त्यामुळे आता मराठी आणि इंग्रजी माथ्यांच्या शाळांमध्ये तिसरी भाषा हिंदी अनिवार्य नसली तरी, तिसरी भाषा विद्यार्थ्यांना निवडता येणार आहे.

यासंवेदी काढण्यात आलेल्या जी आर नुसार मराठी व इंग्रजी माथ्यांच्या शाळांमध्ये यापुढे इयत्ता पहिली ते पाचवीसाठी हिंदी ही सर्वसाधारणपणे तृतीय भाषा असेल. परंतु ज्ञा विद्यार्थ्यांनी हिंदी या तृतीय भाषा एवजी इतर भाषांपैकी एक भाषा ही तृतीय भाषा म्हणून

हिंदी अनिवार्य करण्याच्या निर्णयाला विरोध झाल्यानंतर राज्य सरकारचा नवा आदेश जारी

शिक्कण्याची इच्छा दर्शविल्यास, त्या विद्यार्थ्यांना ती भाषा तृतीय भाषा म्हणून शिकण्यास मान्यता देण्यात येणेल.

अशा विद्यार्थ्यांना हिंदी ऐवजी इतर तृतीय भाषा शिकण्याकरता किमान २० विद्यार्थ्यांना इच्छा दर्शविल्यास त्या भाषेकाम अध्यायान करण्याकरता शिक्कण देखील उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे. त्यानंतर महाराष्ट्र निर्माण सेना, उडव ठाके याचा पक्ष यासेह महाराष्ट्रातील ठाके काम राजकीय आणि राजकीय संघटनांनी या निर्णयाला विरोध केला होता.

त्यानंतर अखेर या निर्णयात बदल करण्यात आला असून त्यानुसार आता हिंदी ही तृतीय भाषा असेल. मात्र विद्यार्थ्यांनी मार्गी केल्यास इतर देखील शालेय शिक्षण विभागाच्या

वर्तीने कलवण्यात आले आहे. हिंदी भाषा अनिवार्य करण्याच्या निर्णयाला विरोध

राज्यामध्ये मराठी, इंग्रजी बोरवरच हिंदी भाषा ही अनिवार्य करण्याचा निर्णय जाहीर करण्यात आला होता.

तथापि

त्यांच्या शिक्षण २०२४ नुसार मराठी व इंग्रजी माथ्यांच्या शाळांमध्ये यापुढे इतर भाषेका सामिनिक आणि राजकीय संघटनांनी या निर्णयाला विरोध केला होता.

परंतु या विद्यार्थ्यांनी हिंदी या तृतीय भाषे ऐवजी एक भाषा ही तृतीय भाषा म्हणून शिक्कणाकरता उपरोक्त प्रमाणे विहित किमान २० विद्यार्थ्यांनी इच्छुकात दर्शविल्यास, त्या भाषेच्या अध्यायानकरिता शिक्कण उपलब्ध करून देण्यात येणेल अन्यांसे सदर भाषा ही आोन्लाईन पद्धतीने शिक्कणात येणेल. सर्व माथ्यांच्या शाळांमध्ये मराठी अनिवार्य भाषा असेल.

तथापि

जीआरमध्ये नेमके काय?

राज्य अन्यासक्रम आराखडा तृतीय भाषा म्हणून शिक्कणास, त्या विद्यार्थ्यांची त्यांच्या शास्त्रील इयत्तानिहाय संख्या ही किमान २० इतकी असणे आवश्यक राहील. हिंदी ऐवजी इतर तृतीय भाषा शिक्कणाकरता उपरोक्त प्रमाणे विहित किमान २० विद्यार्थ्यांनी इच्छुकात दर्शविल्यास, त्या भाषेच्या अध्यायानकरिता शिक्कण उपलब्ध करून देण्यात येणेल अन्यांसे सदर भाषा ही आोन्लाईन पद्धतीने शिक्कणात येणेल. सर्व माथ्यांच्या शाळांमध्ये मराठी अनिवार्य भाषा असेल.

आपल्या यशाचे गमक सांगताना भक्ती म्हणाली की, मी सोशल मीडियासाठून लांब वेळी, दोन वर्षांत मोबाईल कंपनी हाताळवा नाही. दररोज मेडिटेशन करायचे व एक तास तरी बॅडमिंटन खेळायचे.

सीटीटीही राज्यात अव्वल आले आहे.

नीटमध्ये परीक्षेत ५६७ गुण मिळवले आहेत.

एमबीएसएक करून न्यूरो सर्जन बनायचे आहे.

भक्तीचे बडील अकोल्यात कृपी अधिकारी

आहेत तर आई गृहिणी आहे. परीक्षेत वर्ष

मिळावे यासाठी नेमके काय केले? यावर ती

म्हणते, दावावीनंतर मी भोवाईल वापरण

पर्याप्त अंबवल. सोशल मीडियासारख्या

गैरी यांशी अभ्यासात अडव्ह्यांग ठरू शकात हे मला जाणवले.

भक्तीने अभ्यासात सातात ठेवले; त्यापुढे

मिळावे वर भक्तीने अभ्यासात सातात ठेवले

जिथे तिला अडचण येत होती तिथे मार्गदर्शन

घेतले. समाधान होईपर्यंत ती स्वच्छ बसत

नसे. दिवासातून तिले १०-१२ तास अभ्यास

केला. कूटलीही गोष मनावर घेतली आणि

त्यांची आव्यासात अडव्ह्यांग ठरू शकात हे एक तास

भक्ती त्याचे एक उदाहरण असल्याचे

शिक्षणज्ञ प्रा. लिलत काळ्यांडे यांनी सांगितले.

मन्याने निवडणुकांसाठी काँग्रेसची

स्वबळाची तयारी सुरु

आघाडीबाबत निर्णय वर्किंग कमिटीकडे

नितीन राऊतांचे संकेत

■ महासागर प्रतिनिधी

नागपूर, दि. १४ :

राज्यातील आगामी महानगरपालिका निवडणुकांच्या पांडवीभौमीकरी कॅंप्रेसने

स्वबळाचर लांडपाच्या

तयारीला प्रारंभ केला

आहे, अशी मात्री नितीन राऊत यांनी दिलो.

कॅंप्रेसचे ज्येष्ठ नेते नितीन राऊत यांनी दिलो.

कॅंप्रेसची समाजांतरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा

निवडणुका अत्यंत महत्वाच्या असताव आणि

त्यापुढे ज्येष्ठ ठेवले ती त्रिशऱ्यांच्या

मिळावे यासाठी आहे.

कॅंप्रेसची स्वराज्य संस्थांच्या

निवडणुका अपारंभ तिला असताव

याची आठव्ह्यांग घेतली आहे.

पक्ष संघटनाची यालांना देणाऱ्या निवडणुका

नितीन राऊत पुढे म्हणाले की, स्थानिक स्वराज्य

संस्थांच्या

पक्ष घेतली आहे.

पक्ष संघटनाची यालांना देणाऱ्या निवडणुका

नितीन राऊत यांनी दिलो.

कॅंप्रेसचे याची निवडणुका

नितीन राऊत यांनी दिलो.

कॅंप्रेसची स्वराज्य संस्थांची

निवडणुका आधारीत

कॅंप्रेस नेतृत्वाची

निवडणुका

</div